

Zapobieganie szkodom w środowisku

2016-09-29

Prawne aspekty dotyczące zapobiegania szkodom w środowisku i ich naprawie

Szkodą w środowisku jest negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniana w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska. Określa to ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, która reguluje także zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku.

Jeśli wystąpi bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, istnieje obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zapobiegawczych. Z kolei w przypadku wystąpienia szkody w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia szkody, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym dla zdrowia ludzi skutkom. Dotyczy to natychmiastowej kontroli, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia zanieczyszczeń albo innych szkodliwych czynników, a także podjęcia działań naprawczych.

Podjęcie działań naprawczych wymaga uzgodnienia ich warunków z organem ochrony środowiska, które obejmuje:

- stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
- zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych;
- termin rozpoczęcia i zakończenia działań.

Szkody w środowisku mogą dotyczyć następujących komponentów środowiska:

- powierzchni ziemi;
- wód;
- gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych.

Jeśli wystąpiła szkoda dotycząca powierzchni ziemi i wód, warunkiem bezwzględnym zastosowania przepisów ustawy jest występowanie działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku, wymienionej w art. 3. W pozostałych przypadkach do szkody w środowisku może dojść na skutek innej działalności, jednak w połączeniu z winą podmiotu korzystającego ze środowiska będącego sprawcą tej szkody.

Przepisów ustawy nie stosuje się m.in. gdy bezpośrednie zagrożenie lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez katastrofę naturalną, konflikt zbrojny lub działalność, której głównym celem jest obrona narodowa, bezpieczeństwo międzynarodowe lub której jedynym celem jest ochrona przed klęską żywiołową.

Jeżeli pomimo działań zapobiegawczych nie wyeliminowano zagrożenia lub szkoda nastąpiła, istnieje obowiązek zgłoszenia tego faktu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

W przypadku zagrożenia szkodą lub spowodowania szkody przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, ich odpowiedzialność jest solidarna. Jeżeli szkody zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego ziemią, jest on obowiązany do podjęcia działań zapobiegawczych i naprawczych razem z podmiotem korzystającym ze środowiska. W tym ostatnim przypadku decyzja dotycząca obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych jest kierowana również do władającego powierzchnią ziemi.

Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze w sytuacji gdy:

- nie można zidentyfikować podmiotu korzystającego ze środowiska lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego albo egzekucja okazała się bezskuteczna;
- konieczne jest natychmiastowe podjęcie działań z uwagi na zagrożenie zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku.

Koszty prowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ponosi podmiot korzystający ze środowiska, chyba że wykaże spowodowanie zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku:

- przez inny wskazany podmiot;
- na skutek podporządkowania się nakazowi wydanemu przez organ administracji publicznej.

W takich przypadkach podmiot korzystający ze środowiska, który podjął działania zapobiegawcze lub naprawcze, może wystąpić z roszczeniem o zwrot poniesionych na ten cel kosztów odpowiednio od sprawcy lub organu administracji. Do takiego roszczenia zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego.

Ponadto do strony testowej należy dodać także zakładkę dotyczącą rejestrów prowadzonych przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, gdzie znajdują się wszystkie rejestry wraz z adresami do poszczególnych systemów teleinformatycznych. Zakładkę można zatytułować „usługi i informacje”.

Należałoby także opisać zakładkę w sposób tematyczny, np.:

5 września 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uruchomił system teleinformatyczny do prowadzenia rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku oraz rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Jest on dostępny pod adresem rejestry.gdos.gov.pl.

Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organy ochrony środowiska oraz organy inspekcji ochrony środowiska uzyskają bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku (zgodnie z art. 26a ust. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie). Mają także wgląd do wszystkich danych zawartych w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (zgodnie z art. 101c ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska).

Organy ochrony środowiska oraz organy inspekcji ochrony środowiska, które wnioskuje o Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o przyznanie dostępu do rejestrów, powinny zawrzeć we wniosku następujące informacje:

- nazwę organu wnioskującego,
- nazwę województwa i powiatu (w przypadku organów powiatowych), nazwę województwa, powiatu i gminy (w przypadku organów gminnych),
- nazwę rejestru, do którego organ żąda dostępu,
- imię i nazwisko, adres poczty elektronicznej oraz numer telefonu osoby uprawnionej przez organ do dostępu do rejestrów,
- adres do korespondencji.

UWAGA: Jeżeli wniosek jest podpisywany przez osobę działającą z upoważnienia organu, prosimy o przedłożenie wraz z wnioskiem dokumentu upoważniającego osobę podpisującą do działania w imieniu organu.

Udostępnienie danych w odniesieniu do innych osób fizycznych i prawnych następuje na wniosek, na podstawie prawa do dostępu do informacji.